

Hoofdstuk 2

De opbouw van de uurprijs

Hoe bepaalt een kinderopvangorganisatie of locatie haar uurprijs? Daarvoor zijn vooral twee zaken belangrijk: de inkomsten en de uitgaven.

Goede kinderopvang in Nederland moet aan belangrijke, minimale kwaliteitseisen uit de Wet kinderopvang voldoen. Om opvang van goede kwaliteit te bieden moet een ondernemer verschillende uitgaven doen, kosten maken. Denk bijvoorbeeld aan het betalen van personeel en huur van de locatie. Deze verschillende onderdelen worden ook wel kostenposten genoemd. Per organisatie en per locatie kunnen deze kostenposten nogal verschillen.

Ten tweede is het van belang om te weten hoeveel inkomsten de kinderopvangorganisatie binnenkrijgt, de omzet. Ook dit bedrag hangt af van verschillende zaken die per organisatie en/of locatie kunnen verschillen. Denk bijvoorbeeld aan het aantal kinderen dat wordt opgevangen.

Om als oudercommissie een wijziging in de uurprijs te kunnen beoordelen, is het dus noodzakelijk om te weten hoe de uurprijs is opgebouwd. Hoe berekent een houder de inkomsten? Zowel over het afgelopen jaar, de jaarrekening genoemd, als de inschatting voor het komende jaar, begroting genoemd. En welke uitgaven moet een houder allemaal doen? Daarover gaat dit hoofdstuk.

De prijsopbouw voor kinderopvang in een kindercentrum is anders dan voor kinderopvang bij een gastouder. Met opvang in een kindercentrum bedoelen we dagopvang, buitenschoolse opvang en peuteropvang. Hierover gaat de eerste paragraaf. In paragraaf 2.2 komt de prijsopbouw in de gastouderopvang aan bod.

2.1 Dagopvang, buitenschoolse opvang en peuteropvang

Inkomsten

De inkomsten van een kindercentrum worden bepaald door de volgende zaken:

- Aantal verkochte kindplaatsen
- Overige inkomsten (Tussenschoolse opvang (TSO), eigen bijdrage, sponsoring)
- Subsidies zoals (V)VE

Kindplaatsen en de bezettingsgraad

Stel: een kinderopvanglocatie heeft groepen waar maximaal 12 kinderen tegelijkertijd opgevangen kunnen worden. We noemen dit het aantal 'kindplaatsen'. Een kindplaats is dus een opvangplek voor één kind gedurende vijf hele dagen per week. Er kunnen meerdere kinderen gebruik maken van één kindplaats. Als het ene kind twee dagen naar de opvang komt en een ander kind drie dagen, dan vullen zij samen 1 kindplaats volledig op.

Hoeveel kinderen er daadwerkelijk aanwezig zijn, gedeeld door dat groepsmaximum van 12, dat heet de 'bezettingsgraad'. Wanneer er altijd op alle dagen van de week 12 kinderen aanwezig zijn, dan is de bezettingsgraad dus 100%. Maar in de praktijk komt dit maar weinig voor. Zo zijn er op de bekende woensdag en vrijdag vaak veel minder kinderen aanwezig. Dan

hoeft de ondernemer natuurlijk ook minder personeel in te zetten, maar de bezettingsgraad zal nooit 100% zijn. Hoe hoger de bezettingsgraad is, hoe lager de kosten zijn per kindplaats.

Uitgaven

De kosten die een ondernemer in de kinderopvangsector maakt, zijn onder te verdelen in de volgende kostenposten:

- a) Personeelskosten
  - Loonkosten groepsgebonden uren
  - Loonkosten niet-groepsgebonden uren
  - Loonkosten organisatie en overhead
- b) Huisvestingskosten
- c) Directe organisatiekosten
- d) Organisatie en overige kosten
- e) Extra kosten en besparingen door beleidsbeslissingen
- f) Opbouw buffers en reserveringen

a) Personeelskosten

Het grootste deel van de kostprijs van kinderopvang wordt bepaald door de personeelskosten. In 2019 bestonden de kosten van een kinderopvangorganisatie gemiddeld voor 72,8% uit personeelskosten.⁴ Personeelskosten bestaan grofweg uit de volgende vier onderdelen:

- Directe loonkosten → Salaris, vakantiegeld, vakantiedagen.
- Indirecte loonkosten → Bijvoorbeeld: ziekteverzuim, reiskosten, secundaire arbeidsvoorwaarden zoals een eindejaarsuitkering, pensioenkosten.
- Premies en bijdragen → Loonbelasting, premies volksverzekeringen en werknemersverzekeringen, inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet.
- Overige kosten → Bijvoorbeeld: werkkleding, personeelsuitjes. (Dit onderdeel is maar een fractie van het totaal aan personeelskosten.)

De meeste uren in de kinderopvang worden natuurlijk verzorgd door de pedagogisch medewerkers. Zij draaien hun meeste werkuren op de groep van de kinderen. We noemen dit de 'groepsgebonden uren'.

Maar pedagogisch medewerkers hebben ook belangrijke taken uit te voeren die niet op de groep plaatsvinden. En die wel noodzakelijk zijn voor het goed uitoefenen van hun functie en voor het behoud van hun deskundigheid. Dit worden de 'niet-groepsgebonden uren' genoemd.

Tot slot zijn er bij een kinderopvangorganisatie ook personeelsleden in dienst die niet als pedagogisch medewerker op de groep staan. In grotere organisaties zijn hier vaak aparte functies voor. Terwijl in kleine organisaties het vaak de eigenaar zelf is die deze taak op zich neemt. Of een van de pedagogisch medewerkers. Al deze personeelskosten noemen we 'loonkosten organisatie en overhead'.

---

⁴ Zie Sectorrapport, Jaarcijfers 2019, Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang, 2020.

Loonkosten groepsgebonden uren

Een kinderopvang van goede kwaliteit heeft goed opgeleid en deskundig personeel in dienst. In de Wet kinderopvang worden minimale eisen gesteld aan de kwaliteit van de opvang. Zo zijn er ook regels gesteld die invloed hebben het de inzet van personeel en dus op de personeelskosten. Denk bijvoorbeeld aan regels voor het opleidingsniveau van de pedagogisch medewerkers, de groeps grootte en het aantal kinderen per pedagogisch medewerker. Dit laatste noemen we de [beroepskracht-kindratio](#), ook wel bkr-norm genoemd.

De dagelijkse openingstijden bepalen de inzet van vooral de beroepskrachten. Net als het aantal weken per jaar dat het kindercentrum open is. Hier zijn geen wettelijke eisen voor gesteld. De houder mag hier dus eigen keuzes in maken én de oudercommissie heeft daar adviesrecht op.

Alle kosten die de inzet van de pedagogisch medewerkers op de groep met zich meebrengt, vallen onder de loonkosten voor groepsgebonden uren. Dus:

- Inzet pm'ers op groepen volgens de BKR norm
- Budget voor verlof (210 uur per fte) en verzuim (organisatie specifiek)
- Inzet van boven formatieve krachten zoals stagiaires
- Extra inzet pm'ers bij activiteiten of per locatie
- Vervangend personeel bij ziekte of verlof

Loonkosten niet-groepsgebonden uren

Het meenemen van de niet-groepsgebonden wordt in veel begrotingen nogal eens onderschat. Hierdoor kunnen medewerkers deze taken niet goed genoeg uitvoeren, of ze moeten het in hun eigen tijd doen. Beide gevallen zijn niet wenselijk. Gelukkig is er binnen de kinderopvangsector steeds meer aandacht voor deze niet-groepsgebonden uren. Sinds 2019 zijn er ook in de cao Kinderopvang minimale eisen voor opgenomen. In de huidige [cao Kinderopvang 2021-2022](#) zijn dat per fulltime dienstverband minimaal 50 uur per jaar aan niet-groepsgebonden uren. Wat er precies onder deze uren valt, dat verschilt per locatie. Denk bijvoorbeeld aan:

- Voorbereiden activiteiten
- Oudergesprekken
- Scholing pm'ers (uren voor de scholing)
- Coaching (niet op de groep)

Loonkosten organisatie en overhead

Hieronder vallen de loonkosten voor:

- Ondersteunende functies zoals planning, roostering en administratie
- De beleidsmedewerker(s) en de pedagogisch coach
- Directie- of ondernemersloon
- Overige functies voor organisatie en overhead

Stijging loonkosten en de cao Kinderopvang

De loonkosten van het personeel zijn geregeld in de cao Kinderopvang. In de cao zijn afspraken gemaakt over de salarisinschaling per functie. Opleiding en werkervaring van de medewerker spelen hierbij een rol. Op 1 juli 2021 is de nieuwe [cao Kinderopvang 2021-2022](#) ingegaan. De afspraken die hierin zijn gemaakt gelden van 1 juli 2021 tot en met 31 december

2022. Deze afspraken zijn van invloed op het bepalen van de uurprijs voor de kinderopvang. In hoofdstuk 4 gaan we dieper in op de effecten van de cao voor de uurprijs in 2022.

b) Huisvestingskosten

De huisvestingskosten zijn vaste lasten. Het maakt niet uit hoeveel kinderen er worden opgevangen. De locatie wordt niet opeens goedkoper. Onder de huisvestingskosten vallen onder andere de volgende zaken:

- Huur (Risico op niet verlenging contract, op langere termijn duurder)
- Koop (Risico op verlies bij verkoop, minder flexibel)
- Schoonmaak(personeel)
- Onderhoud(spersoneel)
- Inventaris
- Kosten energie, water en klimaatregeling
- Regelgeving en veiligheid

De huisvestingskosten verschillen sterk tussen verschillende kinderopvangorganisaties. Deze kosten zijn dan ook gedeeltelijke verklaring voor de verschillen in kostprijs. Over het algemeen hebben grote organisaties hogere huisvestingskosten. Uit het Kengetallenrapport⁵ komt naar voren dat de huisvestingskosten van kleine naar grote organisaties oplopen van gemiddeld 11% tot 15% van de totale kosten. Deze verschillen kunnen veroorzaakt worden door zaken als locatie, oud- of nieuwbouw, huur of eigendom, hoeveel de verhuurder op winst is gericht en de bouwkundige staat waarin het gebouw verkeert.

c) Directe organisatiekosten

Met 'directe organisatiekosten' worden alle kosten bedoeld die te maken hebben met de verzorging van en activiteiten voor de kinderen. Het aandeel van de kosten van activiteiten en verzorging in de kostprijs is klein. Er zijn vrijwel geen verschillen tussen kleine en grote organisaties. Duidelijk is wel dat deze kosten afhankelijk zijn van de bezetting en van de leeftijdsindeling van de kinderen. Onder directe organisatiekosten vallen kosten zoals:

- Voeding, verzorgingsproducten, luiers
- Knutselmaterialen en speelgoed
- Buiteninrichting en speeltoestellen
- Activiteiten en uitstapjes
- Vervoerskosten

Ons advies is om goed te kijken naar welke kosten er wel bij de uurprijs voor de kinderopvang zijn inbegrepen en welke niet. De ene kinderopvangorganisatie heeft eigen luiers en voeding. De andere organisatie laat ouders dit zelf vanuit huis meenemen. Dit hoeft trouwens niet altijd het idee van de organisatie zelf te zijn. Ouders hebben soms sterke voorkeur voor hun eigen merk luiers en eten, waardoor het beleid daarop is aangepast. Ook de kosten voor eventuele uitstapjes zijn bij de ene organisatie wel en bij de andere niet opgenomen in de prijs.

---

⁵ 'Mijn Kostprijs. Kengetallen voor de bedrijfsvoering van kinderopvangorganisaties en gastouderbureaus', Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang, juni 2021. [Meer informatie en downloaden](#)

d) Organisatie en overige kosten

Hieronder vallen de meer bedrijfsmatige posten. Maar ook de loonkosten van ondersteunende medewerkers. Medewerkers die dus niet betrokken zijn bij het primaire proces van het opvangen van kinderen op een groep. Deze 'organisatie en overige kosten' zijn lastig te bepalen en verschillen sterk per organisatie. Over het algemeen hebben grote organisaties hogere organisatiekosten.

- Kantoorkosten
- Software en IT
- Website en marketing
- Externe kennis en expertise
- Afschrijvingen en reserveringen
- Rentelasten
- (Belastingen)

e) Extra kosten en/of besparingen door beleidsbeslissingen

Een kinderopvangorganisatie kan beleidsbeslissingen nemen die extra kosten met zich meebrengen of die juist een besparing opleveren. Zo kan een organisatie besluiten om extra kwaliteit te bieden bovenop de minimale eisen die de Wet kinderopvang aan de kwaliteit stelt. Bijvoorbeeld in de vorm van extra scholing aan hun pedagogisch medewerkers of ruimer personeel inzetten. Extra kwaliteit kan ook geboden worden in de huisvesting, het aanbod aan activiteiten of het bieden van biologisch eten.

f) Opbouw buffers en reserveringen

Niet alleen de kostprijs van kinderopvang bepaalt de uurprijs die ouders betalen. Een houder met goede bedrijfsvoering zet ook jaarlijks geld opzij voor:

- onderhoud
- nieuwe investeringen en projecten
- opbouwen van een buffervermogen voor onverwachte omstandigheden
- innovatie
- groei van de organisatie

2.2 Gastouderopvang

In de praktijk lopen de werkzaamheden van gastouderbureaus en de kosten die ouders daarvoor betalen zeer uiteen. Gastouderbureaus moeten een duidelijk beeld geven van de kostenstructuur. Dit wordt vaak in het contract met de ouders uiteen gezet. Dit betekent dat in deze contracten duidelijk moet zijn wat ouders waarvoor aan het gastouderbureau moeten betalen en welk deel van dat bedrag naar hun gastouder gaat.

Kosten van de gastouder

Meestal geeft het gastouderbureau een adviesprijs voor wat de opvang van de gastouder per uur kost. Dit is een bedrag per uur en per kind, met soms een korting voor tweede en volgende kinderen uit één gezin. Sommige gastouderbureaus adviseren een andere prijs voor kinderen van 4-12 jaar, dan voor kinderen van 0-4 jaar. Voor de avonden en in het weekend wordt meestal een hoger tarief geadviseerd. Soms is er ook een apart nachttarief. In de